

Полторак А. С.,

*д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри
менеджменту та маркетингу*

Сухорукова А. Л.,

*кандидат наук з державного управління, доцент,
доцент кафедри менеджменту та маркетингу,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв*

БЕЗПЕКА ПРАЦІ ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Безпека праці є одним із ключових чинників, що впливають на стабільність і розвиток підприємства. Забезпечення безпечних умов праці не лише сприяє збереженню здоров'я та життя працівників, але й безпосередньо впливає на фінансово-економічну безпеку організації.

Охорона праці є системою правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних та лікувально-профілактичних заходів і засобів, що направлені на збереження життя, здоров'я та працездатності людини у процесі трудової діяльності. Відтак, це є багаторівневою системою заходів стосовно створення здорових і безпечних умов трудової діяльності, що здійснюються державними органами, органами місцевого самоврядування, роботодавцями й безпосередньо самими працівниками.

Економічна ознака розкриває сутність охорони праці в аспекті її впливу на економічні процеси. Так, економічне значення охорони праці розглядається крізь призму зростання продуктивності праці, збільшення фонду робочого часу, зниження витрат на відшкодування завданої шкоди [2]. Економічне значення охорони праці оцінюється результатами, які отримують при зміні соціальних показників шляхом впровадження заходів, що сприяють покращенню умов праці: зростання рівня продуктивності праці; зниження непродуктивних витрат часу і збільшення фонду робочого часу; економія витрат на пільги та компенсації за роботу в несприятливих умовах; зниження витрат через плинність кадрів із-за умов праці [1]. Виходячи з цього, варто зазначити, що економічна ознака охорони праці полягає у тому, наскільки її забезпечення у процесі виконання працівниками трудової діяльності в загальному впливає на економічні результати того чи іншого підприємства, установи чи організації. Передумовою такої ознаки є спільні інтереси працівника та роботодавця. Адже піклуючись про здатність працівника проявити свій трудовий потенціал, роботодавець водночас дбає про свою економічну вигоду.

Державна влада повинна забезпечувати таку діяльність, яка дозволить здійснювати постійний контроль за виконанням правил із забезпечення безпечного рівня трудової діяльності на будь-якому підприємстві. Основними функціями державного контролю є планування, прогнозування та координація

роботи з охорони праці. Також важливим при контролі за безпекою діяльності є використання системи показників, які дозволяють здійснювати постійне аналізування та оцінювання ефективності управління у сфері безпеки трудової діяльності.

Фінансово-економічне забезпечення діяльності з охорони праці повинно передбачати фінансове забезпечення національної програми комплексних заходів з поліпшення безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, оцінку економічної ефективності використання коштів на заходи з охорони праці; проведення економічного аналізу витрат, пов'язаних із порушенням законодавства про охорону праці; визначення механізму залучення та цільового використання бюджетних коштів, коштів регіональних фондів соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та профзахворювань та коштів підприємств на фінансування охорони праці; розробку економічної системи стимулювання охорони праці; створення економічних умов зацікавленості в профілактичній діяльності з охорони праці; удосконалення системи нормування оплати праці з урахуванням вимог охорони праці; сприяння формуванню фондів охорони праці підприємств.

Економічне стимулювання охорони праці потребує прийняття та впровадження пріоритетних напрямів та їх законодавчого регламентування. Ними мають бути: пільгове кредитування та оподаткування коштів підприємств, які спрямовуються на створення здорових і безпечних умов праці та на використання праці громадян, що потребують соціального захисту; надання державних субсидій (грантів), а також сприяння залученню закордонних інвестицій для розв'язання гострих питань охорони праці у важких і небезпечних галузях виробництва; митні пільги на засоби, що імпортуються; матеріали, обладнання та устаткування, використання яких дозволяє підвищити рівень охорони праці; стимулювання розробок у сфері охорони праці вітчизняних науково-дослідницьких та конструкторських установ; розробка та впровадження механізму стимулювання підвищення якості засобів індивідуального та колективного захисту, обладнання, устаткування; стимулювання підприємств у підвищенні рівня знань з питань охорони праці його робітників.

Отже, безпека праці є невід'ємним елементом фінансово-економічної безпеки підприємства. Інвестуючи у заходи з охорони праці, підприємства не лише дбають про здоров'я та життя працівників, але й забезпечують свою стабільність, конкурентоспроможність та розвиток.

Список використаних джерел:

1. Poltorak A., Khrystenko O., Sukhorukova A., Moroz T., Sharin O. Development of an integrated Approach to assessing the impact of innovative development on the level of financial security of households. *Eastern-European of Enterprise Technologies*, 2022, 1 (13-115). P. 103-112. Scopus.

2. Poltorak A., Tyshenko S., Volosyuk Yu., Khrystenko O., Sukhorukova A., Balitska A. Management of the financial and economic security system of the state in conditions of global instability. *Scientific views on the structural construction of regions: monograph*. Opole, 2022. С. 12-20.